

Valós ellenőrzést a pártok felett!

Főbb javaslataink:

- Létszámában és felkészültségében is szükséges az ÁSZ intézményének megerősítése
- Az állami támogatásból részesülő pártok kétévenként sorra kerülő vizsgálatát éves ellenőrzésre kell változtatni, s meg kell teremteni a soron kívüli vizsgálatra
- A pártok egy hónappal a vizsgálat előtti értesítésének gyakorlatát be kell szüntetni
- Az ÁSZ vizsgálatait ki kell terjeszteni a pártok üzleti vállalkozásaira, alapítványaira és ifjúsági szervezeteire
- Az ÁSZ számára új, a jelenlegi hatáskörében még nem szereplő nyomozati jogköröket szükséges biztosítani
- Az ÁSZ a jövőben közvetlenül a bírósághoz fordulhasson a pártok gazdálkodási törvénysértéseinek esetén

A pártok törvényes működését ma nem terheli kellő ellenőrzés. A gazdálkodásuk vizsgálatára hivatott Állami Számvevőszék (ÁSZ) elvileg alkalmas, gyakorlatilag azonban alkalmatlan e feladatkör ellátására. Nem az ellenőrzési konstrukció szorul változtatásra, hiszen a jelenlegi – még 1989-ben kialakított – intézményi struktúra működőképes: a kontrollt olyan szervezet végzi, mely közvetlenül a parlamentnek, nem pedig a kormánynak alárendelt. Bár a számvevők jelenleg – a politika befolyásolásának elkerülése érdekében - szűken értelmezik jogkörüket, az ÁSZ-nak e területen nincs alternatívája. Az APEH éppen a mindenkori kabinettől való függő

Átláthatóságot és elszámoltathatóságot a párt-és kampányfinanszírozásban!

helyzete miatt, az Országos Választási Bizottság (OVB) pedig azért nem alkalmas az ellenőrző feladatra, mert elsősorban választási bíróságként működik, tagjai jellemzően jogászok, részben a pártok delegáltjai.

Új eszközöket a bevált struktúrába!

Az ÁSZ feladat- és hatásköréről rendelkező törvény kétharmados támogatottságot igényel, ahogy az elnök megválasztásához is hasonló többség szükséges. A számvevőszék vezetőit a magyar közjogban példátlanul hosszú időre, 12 évre választják, emiatt más főtisztviselőknél több lehetőségük van függetleníteni magukat a politikai széljárástól. A legitimitás és a függetlenség garanciája tehát adott, a létező struktúra azonban reformra és bővítésre szorul. Ehhez létszámában és felkészültségében is szükséges az ÁSZ intézményének megerősítése.

A pártok számvevőszéki ellenőrzése jelenleg lassú, gyakorlatilag csak utólagos könyvelési kontrollnak felel meg. Az állami támogatásból részesülő pártok kétévenként sorra kerülő vizsgálatát célszerű lenni éves ellenőrzésre változtatni, s meg kell teremteni a lehetőséget a soron kívüli (azonnali) vizsgálatra is. Utóbbi eljárás ma ismeretlen még azokban az esetekben is, amikor az adott párt gazdálkodása körüli szabálytalanság már nyilvánosságra került (ilyenkor is csupán a következő rutinvizsgálatkor ellenőrzik a vitatott mozzanatot). Végül, legyen szó akár soron következő, akár rendkívüli vizsgálatról, szakítani kell azzal a gyakorlattal, hogy a pártok legalább egy hónappal a vizsgálat előtt értesítést kapnak az ellenőrzésről.

A jelenleg hatályos szabályozás szerint, a pártok megelőző évi mérlegüket folyó év áprilisának végéig teszik közzé, ám ez mindenféle számvevőszéki kontroll nélkül történik, s az adatokat változatlan formában jelenteti meg a Magyar Közlöny. Ezek a beszámolók – az utólagos számvevőszéki vizsgálatok szerint – szinte mindig

Átláthatóságot és elszámoltathatóságot a párt-és kampányfinanszírozásban!

hibásak. Az újonnan bevezetendő éves ellenőrzés hatékonysága tovább növelhető, amennyiben az ÁSZ e tevékenységét két részre bontja: egyrészt egy előzetes gyorskontrollra a közvélemény megtévesztésére alkalmas, előző évi pártmérlegek megakadályozása érdekében, valamint egy utólagos, átfogó ellenőrzésre a lezárt év teljes átvilágítása céljából.

Bővítsük az ellenőrzöttek körét!

Az ÁSZ a jelenlegi gyakorlatban mindössze a pártközpontok könyvelését ellenőrzi. E tevékenységét azonban ki kell terjesztenie a pártok üzleti vállalkozásaira, alapítványaira és ifjúsági szervezeteire is, melyek az elmúlt húsz évben lehetővé tették a kampányfinanszírozás „kiszervezését”. Ennek megakadályozása érdekében nem csupán az újonnan bevezetendő kampányszámla ellenőrzése tartozna az ÁSZ jogkörébe, de az intézmény által készített dokumentumoknak is pontosan (az érintettek nevével és az ügyhöz kapcsolódó dátumok megjelölésével együtt) kell tartalmazniuk a törvénytörő pártfinanszírozási akció leírását. Ehhez az ÁSZ számára új, a jelenlegi hatáskörében még nem szereplő nyomozati jogköröket szükséges biztosítani. A kampányszámla forgalmának ellenőrzéséhez, így a szabálytalanságok feltárásához ugyanis az intézménynek tudnia kell, hogy a be- és kifizetéseknél feltüntetett adományozók létező entitások-e, nem rejtenek-e fiktív forrásokat.

Bővíteni szükséges az számvevők szankcionálási lehetőségeit is. Az intézmény ma ismert jogkörének bővítését igényli, hogy az ÁSZ a jövőben közvetlenül a bírósághoz fordulhasson a pártok gazdálkodási törvénytöréseinek esetén (jelenleg erre kizárólag az ügyészségnek van joga). A számvevők munkájának hatékonyságát az is elősegítené, ha az ÁSZ indítványozhatná a pártok zárómérlegének közzétételét és a hibás mérlegek kijavítását, ennek megtagadása esetén pedig a vétkes politikai szervezet megszüntetését. Az elszámoltathatóság

Átláthatóságot és elszámoltathatóságot a párt-és kampányfinanszírozásban!

legfontosabb szimbólumaként szükséges bevezetni, hogy tiltott hozzájárulás feltárásának esetén, adott párt elnökét (vagy bíróságon bejegyzett képviselőjét) az ÁSZ pénzbüntetéssel sújthassa.

Átláthatóságot és elszámoltathatóságot a párt-és kampányfinanszírozásban!

További információért kérjük, keresse fel honlapunkat: www.kepmutas.hu